

Aktualne rozmieszczenie *Phylloporus pelletieri* (Boletaceae) w Polsce

ANNA RONIQUIER I BARBARA SKOCZEK

RONIQUIER, A. AND SKOCZEK, B. 2019. Current distribution of *Phylloporus pelletieri* (Boletaceae) in Poland. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 26(2): 369–383. Kraków. e-ISSN 2449-8890, ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: The paper presents a map of the current distribution of *Phylloporus pelletieri* in Poland. The species was first reported in the 19th century, and in 1959 it was known from only six localities in the country. The current distribution map is based on published articles, revised Polish herbarium specimens, and data from national forest agencies and national parks as well as from the on-line database of rare and threatened fungi in Poland. *Phylloporus pelletieri* is currently known from over 60 contemporary localities distributed in the Polish mountains and near Gdańsk in Pomorskie Province. The number of localities in Poland has increased tenfold in the last 60 years.

KEY WORDS: Boletales, distribution map, fungi, Poland, protected species, rare species

A. Ronikier, B. Skoczek, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera Polskiej Akademii Nauk, ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków, Polska; e-mail: a.ronikier@botany.pl; b.skoczek@botany.pl

WSTĘP

Rodzaj poroblaszek, *Phylloporus* (czasem włączany do rodzaju *Xerocomus*; np. KNUDSEN & TAYLOR 2012, por. MOREAU & COURTECUISSÉ 2013) jest jedynym przedstawicielem borowikowatych, który ma hymenofor w postaci blaszek, a nie rurek (ŠUTARA 2008). W Europie występuje tylko jeden gatunek należący do tego rodzaju, poroblaszek żółtoczerwony, *Phylloporus pelletieri* (Lév.) Quéł., jednak w starszej literaturze obecnie używana nazwa była uznawana za synonim *Ph. rhodoxanthus* (Schwein.) Bres., a gatunek za szeroko rozprzestrzeniony. Wyniki analiz molekularnych i badań biochemicznych ostatnich lat (np. NEVES i in. 2012) jednoznacznie wykazały, że *Ph. rhodoxanthus* jest grzybem północnoamerykańskim, a więc wszystkie starsze doniesienia tego gatunku z Europy odnoszą się do gatunku europejskiego.

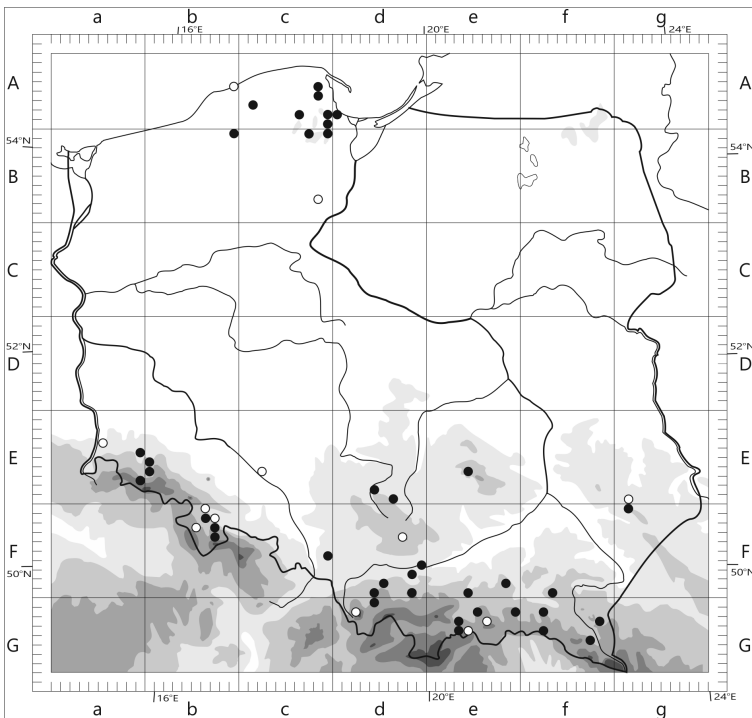
Phylloporus pelletieri jest rzadko notowany w Europie, częściej jedynie we Francji, Szwajcarii i Niemczech. Wymieniany jest na „czerwonych listach” gatunkowych i w spisach gatunków chronionych w szeregu krajów europejskich (np. LIZOŇ 2001; DAHLBERG & CRONEBORG 2003; TĀNASE & POP 2005; GYOSHEVA i in. 2006; SILLER i in. 2006; WOJEWODA & ŁAWRYNOWICZ 2006; SADIKOVIĆ & KUŠTERA 2013).

Phylloporus pelletieri jest grzybem mikoryzowym, występującym w różnych typach lasów, głównie buczynach, grądach i lasach z udziałem dębu (*Quercus*) (DAHLBERG & CRONEBORG 2003), ale był także zbierany przy brzozie (*Betula*), kasztanie (*Castanea*), olszy (*Alnus*) i leszczynie (*Corylus*) (np. HILLS 2008). Uważany jest za gatunek typowy dla żyznych buczyn górskich (LISIEWSKA 1974). W Polsce *Ph. pelletieri* towarzyszy zwykle bukowi (*Fagus*) i występuje w buczynach i grądach na podłożu kwaśnym i (rzadziej) na glebach wapiennych (RONIKIER 2005). Gatunek był pierwszy raz podany z naszego kraju przez SCHROETERA (1885–1889) z południowo-zachodniej części Polski, a kolejne stanowisko zostało odnotowane dopiero 67 lat później (GUMIŃSKA 1959).

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie aktualnego rozmieszczenia *Phylloporus pelletieri* w Polsce.

MATERIAŁ I METODY

Mapa rozmieszczenia *Phylloporus pelletieri* w Polsce została opracowana w oparciu o: (1) dane opublikowane w literaturze mikologicznej uwzględnione we wcześniejszym opracowaniu rozmieszczenia gatunku (RONIKIER 2005) oraz wymienione w internetowej bazie danych z literatury po 2000 r. (KUJAWA 2018); (2) zrewidowane okazy zielnikowe z wszystkich polskich zielników; (3) dane uzyskane z Lasów Państwowych (z wszystkich nadleśnictw), Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnych Dyrekcji

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk *Phylloporus pelletieri* w Polsce (○ – do 1970 r., ● – po 1970 r.)

Fig. 1. Distribution of *Phylloporus pelletieri* in Poland (○ – until 1970, ● – after 1970)

Ochrony Środowiska oraz parków narodowych i krajobrazowych w ramach odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji o środowisku wystosowanym przez Polskie Towarzystwo Mykologiczne w 2018 r.; (4) informacje z rejestru gatunków grzybów chronionych i zagrożonych – GREJ (<https://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm>).

Rozmieszczenie gatunku w Polsce przedstawiono w siatce kwadratów o boku 10 km (tożsamej z systemem ATPOL, z inwersją w zapisie oznaczeń literowych kwadratów; Ryc. 1), zastosowanym w *Atlasie rozmieszczenia geograficznego grzybów w Polsce* (WOJEWODA 2000). Przy lokalizacji stanowiska w danym kwadracie wykorzystano opracowanie KOMSTY (2016). Stanowiska okazów zebranych do 1970 r. włącznie uznano za historyczne, przy czym jeśli nie była znana data zbioru owocnika wzięto pod uwagę datę publikacji stanowiska. Stanowiska gatunku stwierdzone od 1971 r. do chwili obecnej uznano za współczesne. Ponieważ opisy stanowisk są bardzo różnie podawane w pracach źródłowych, w pracy przyjęto zapis obejmujący stanowisko oraz nazwę miasta lub większej miejscowości, w okolicy której notowane było występowanie grzyba. Dodatkowo, dla notowań w rejonach górskich i obszarach chronionych podano nazwę pogórza lub pasma górskiego i/lub nazwę parku narodowego lub krajobrazowego, w obrębie którego występuje dana lokalizacja.

WYNIKI

Lista stanowisk

Skróty: KRA – Zielnik Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; KRAM – Zielnik Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie; LBL – Zielnik Instytutu Biologii i Biochemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; WA – Zielnik Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego; ZBSRiL PAN – zbiory grzybów Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN.

Stanowiska historyczne (do 1970 r.)

Ab–59

1. Ustka koło Słupska, woj. pomorskie (SKIRGIEŁŁO 1972; RONIKIER 2005; 16299, WA 71565).

Bc–78

2. Osie (“Oscher Wald”), koło Świecia, woj. pomorskie (HENNING 1892; SKIRGIEŁŁO 1972; RONIKIER 2005).

Ea–35

3. Zgorzelec, park miejski (“Görlitzer Stadtpark”), woj. dolnośląskie (SEIDEL 1938; RONIKIER 2005).

Ec–62

4. Lubsza koło Brzegu (“Brieg: Leubuscherwald”), woj. opolskie (SCHROETER 1885–1889; SKIRGIEŁŁO 1972; RONIKIER 2005).

Eg–91

5. Rezerwat „Bukowa Góra” koło Zwierzyńca, woj. lubelskie (SALATA 1972; SKIRGIEŁŁO 1972; RONIKIER 2005; LBLM, *sine num.*).

6. Rezerwat „Czerkies” koło Zwierzyńca, woj. lubelskie (SALATA 1972; SKIRGIEŁŁO 1972; RONIKIER 2005; LBLM, *sine num.*).

Fb–06

7. Grodziszczce koło Ząbkowic Śląskich, woj. dolnośląskie (“Frankenstein: Lampersdorf”) (SCHROETER 1885–1889; SKIRGIEŁŁO 1972; RONIKIER 2005).

Fb-16

8. Góra Buczek koło Srebrnej Góry, Góry Bardzkie, woj. dolnośląskie ("Silberberg, Buchberg") (BUCHS & DITTRICH 1917; RONIQUIER 2005 – podane jako Fb-06).

9. Opolnica koło Srebrnej Góry, Góry Bardzkie, woj. dolnośląskie ("Silberberg, Giersdorf") (BUCHS & DITTRICH 1917; RONIQUIER 2005).

Fb-17

10. Góra Kalwaria koło Ząbkowic Śląskich, Góry Bardzkie, woj. dolnośląskie ("Frankenstein: Wartha-berg") (SCHROETER 1885–1889; SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005).

11. Kamieniec Ząbkowicki koło Ząbkowic Śląskich, woj. dolnośląskie ("Camenz") (BUCHS & DITTRICH 1917; RONIQUIER 2005 – podane jako Fb-18).

Fb-25

12. Paszków koło Bystrzycy Kłodzkiej, Góry Bystrzyckie, woj. dolnośląskie ("Habelschwerdt: Pohl-dorf") (SCHROETER 1885–1889; SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005).

Fd-37

13. Okolice Jaroszewca koło Olkusza, woj. małopolskie (WOJEWODA 1960; SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005; KRA-F 1958-5, KRAM F-33138).

14. Okolice Rabsztyna koło Olkusza, woj. małopolskie (GUMIŃSKA 1959, 1962a; SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005; KRA-F 1958-1, 1958-2, 1958-3, 1958-4, KRA-F 1956-2; 7313, WA 71566).

Gd-12

15. Wisła-Czarne koło Żywca, Beskid Śląski, woj. śląskie (SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005; KRA-F 1968-3).

Ge-26

16. Maciejowa koło Łabowej, Beskid Niski, woj. małopolskie (GUMIŃSKA 1959, 1962a, SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005; KRA-F 1957-3).

Ge-33

17. Polana Kurnikówka koło Krościenka nad Dunajcem, Pieniny, Pieniński Park Narodowy, woj. małopolskie [GUMIŃSKA 1969; SKIRGIELLO 1972; RONIQUIER 2005; KRA-F 1965-6(P), KRA-F 1968-4(P)].

18. Krościenko nad Dunajcem, brzeg Kozłeckiego potoku, Beskid Sądecki, woj. małopolskie (RONIQUIER 2005; KRA-F 1966-3).

Ge-34

19. Dolina Małej Roztoki koło Rytra, Beskid Sądecki, woj. małopolskie (GUMIŃSKA 1962b; RONIQUIER 2005; KRA-F 1959-3).

*Stanowiska współczesne (od 1971 r. do dzisiaj)***Ac-58**

20. Puszcza Darżlubska koło Wejherowa, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2012a, 2013; KUJAWA & GIERCZYK 2016; ZBŚRiL PAN 5/MWR/10.12.12 – podano jako CA-67).

Ac-68

21. Wejherowo, Kalwaria Wejherowska, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2016 – podano jako CA-67).

Ac-71

22. Okolice Starej Dąbrowy koło Słupska, woj. pomorskie (TĘSNA 2008; KUJAWA & GIERCZYK 2011a).

Ac-86

23. Dolina Mirachowskiej Strugi koło Mirachowa, woj. pomorskie (WILGA 2004a; RONI-KIER 2005).

24. Rezerwat „Staniszewskie Źdroje” koło Kartuz, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2012b; KUJAWA & GIERCZYK 2016; ZBŚRiL PAN 4/MWR/15.11.13).

Ac-89

25. Dolina Wężowa koło Gdańska, leśnictwo Renuszewo, oddz. 116, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WILGA 2004b; RONI-KIER 2005).

Ac-99

26. Babi Dół koło Borkowa, rezerwat przyrody „Jar Rzeki Raduni”, woj. pomorskie (RONI-KIER 2005; KRA-F 1978-8).

Ad-80

27. Gdańsk-Oliwa, leśnictwo Matemblewo, oddz. 144, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WILGA 2004c).

28. Dolina Samborowo, Gdańsk-Oliwa, leśnictwo Matemblewo, oddz. 141, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WILGA 2000, 2004b; RONI-KIER 2005; KRAM F-54751).

29. Dolina Samborowo, Gdańsk-Oliwa, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2009a, b, 2011; KUJAWA & GIERCZYK 2011b – podano jako CA-89; KUJAWA & GIERCZYK 2013a; ZBŚRiL PAN 14/MWR/5.10.11).

30. Dębi Żleb koło Gdańska, leśnictwo Matemblewo, oddz. 121, woj. pomorskie (WILGA 2004b; RONI-KIER 2005).

31. Dolina Zielona, Gdańsk, oddz. 34, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WILGA 2004b; RONI-KIER 2005).

32. Dolina Zielona, Gdańsk, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2008b, c, 2009c, 2010b; KUJAWA & GIERCZYK 2011a, b, 2012; ZBŚRiL PAN 12/MWR/9.11.10; ZBŚRiL PAN 5/MWR/5.11.10; ZBŚRiL PAN 9/MWR/9.12.10).

33. Wąwóz Huzarów, Gdańsk, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2008a; KUJAWA & GIERCZYK 2011a; ZBŚRiL PAN 11/MWR/23.08.08).

34. Wzgórze Pacholek, Gdańsk-Oliwa, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2008d; KUJAWA & GIERCZYK 2011a).

35. Droga Nadleśniczych, Gdańsk-Oliwa, Trójmiejski Park Krajobrazowy, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2015a, b – podane jako CA-79).

Bb-09

36. Okolice Biesowic koło Słupska, woj. pomorskie (GADEK 2009c; KUJAWA & GIERCZYK 2011b).

Bc-07

37. Rezerwat „Szczyt Wieżycy” koło Kartuz, woj. pomorskie (KAMIŃSKI 2011; KUJAWA & GIERCZYK 2016).

38. Krzeszna koło Kartuz, nad jeziorem Potulskim, woj. pomorskie (KOZAK 2008; KUJAWA & GIERCZYK 2011a; ZBŚRiL PAN 1/JK/29.09.08 – podane jako CA-97).

Bc-09

39. Rezerwat Dolina Kłodawy koło Kleszczewa, woj. pomorskie (WANTOCH-REKOWSKI 2010a; KUJAWA & GIERCZYK 2012).

Ea-49

40. Górczyca koło Lwówka Śląskiego, Pogórze Kaczawskie, woj. dolnośląskie (GIERCZYK i in. 2018 – jako *Xerocomus pelletieri*).

41. Radomiłowice koło Lwówka Śląskiego, Pogórze Kaczawskie, woj. dolnośląskie (GIERCZYK i in. 2018 – jako *Xerocomus pelletieri*).

Ea-79

42. Rezerwat „Góra Chojnik”, Jelenia Góra-Cieplice, Pogórze Karkonoskie, woj. dolnośląskie (NAR-KIEWICZ 2001, 2005, 2013; RONI-KIER 2005; KRAM F-53870; dane RDOŚ Wrocław i Karkonoskiego PN).

43. Jelenia Góra, otoczenie domu dziecka „Dąbrówka”, woj. dolnośląskie (dane RDOŚ Wrocław).

Eb-50

44. Bystrzyca koło Lwówka Śląskiego, Pogórze Kaczawskie, woj. dolnośląskie (GIERCZYK i in. 2018 – jako *Xerocomus pelletieri*).

Eb-60

45. Jelenia Góra, park Kościuszki, woj. dolnośląskie (RONI-KIER 2005; KRAM F-53871).

Ed-84

46. Uroczysko Gąszczyk koło Częstochowy, woj. śląskie (ŁAWRYNOWICZ i in. 2009).

Ed-96

47. Rezerwat „Parkowe” koło Złotego Potoku, woj. śląskie (KOŁODZIEJCZYK 2011; KUJAWA & GIERCZYK 2013b – podane jako DE-95).

Ee-64

48. Góra Wierzejska koło Kielc, Góry Świętokrzyskie, woj. świętokrzyskie (KUDEŁAWIEC & MISIUNA 2014; dane nadl. Kielce)

Fb-16

49. Okolice Wojciechowic koło Kłodzka, między górą Kłapacz i Ostrą Górą, woj. dolnośląskie (RONI-KIER 2005).

Fb-27

50. Kolonia Gaj koło Złotego Stoku, okolice Podzamka, Góry Złote, woj. dolnośląskie (KUJAWA 2005; PERZ 2005 – podane jako BF-26; RONI-KIER 2005).

Fb-37

51. Okolice Trzebieszowic koło Kłodzka, Góry Krowiarki, woj. dolnośląskie (RONI-KIER 2005).

Fc-59

52. Wzgórze Grzybówka koło Rybnika, projektowany rezerwat „Głębokie Doły”, woj. śląskie (KRO-TOSKI 2007, 2011, 2012).

Fd-69

53. Kraków, Las Wolski, rezerwat Panieńskie Skały, woj. małopolskie (WOJEWODA 1996; RONI-KIER 2005; KRAM F-33529).

54. Kraków, Las Wolski, Wolski Dół, woj. małopolskie (RONI-KIER 2005; KRAM F-33528).

55. Kraków, N-W część Lasu Wolskiego, woj. małopolskie (RONI-KIER 2005; KRAM F-54102).

56. Kraków, Las Wolski, wąwóz Łupany Dół, woj. małopolskie (KRAM F-57549).

Fd-78

57. Kraków-Tyniec, woj. małopolskie (CZERNIAWSKI 2010a; KUJAWA & GIERCZYK 2012 – podane jako DF-68).

Fd-85

58. Pomnik przyrody „Wapiennik w Inwałdzie” koło Wadowic, woj. małopolskie (CHACHUŁA 2006a; ZIELIŃSKI i in. 2007; KUJAWA & GIERCZYK 2007; CHACHUŁA & KUJAWA 2008; ZBŚRiL PAN 7/ PCH/26.08.06).

Fd-94

59. Międzybrodzie Bialskie koło Bielsko-Białej, woj. śląskie (GADEK 2007, 2009a, 2010; KUJAWA & GIERCZYK 2010, 2011b, 2012).

Fd-98

60. Jasienica koło Myślenic, woj. małopolskie (CZERNIAWSKI 2010b; KUJAWA & GIERCZYK 2012).

Fe-88

61. Swoszowa koło Tarnowa, woj. małopolskie (AUGUSTOWSKI 2006; KUJAWA & GIERCZYK 2007).

Fe-94

62. Iwkowa koło Brzeska, woj. małopolskie (PIESTRZYŃSKA-KAJTOCH 2009; KUJAWA & GIERCZYK 2011b).

Ff-93

63. Okolice Czarnorzek koło Krosna, woj. podkarpackie (HRECZKA 2007; KUJAWA & GIERCZYK 2012; ZBŚRiL PAN 2/AH/06.09.10).

64. Wola Jasienicka koło Brzozowa, woj. podkarpackie (HRECZKA 2011; KUJAWA & GIERCZYK 2013a).

65. Węglówka koło Krosna, woj. podkarpackie (HRECZKA 2017).

Fg-01

66. Stara Huta-Lasowce koło Zamościa, Roztoczański Park Narodowy, woj. lubelskie (RONIKIER 2005; KRAM F-28797, KRAM F-30859).

Gd-04

67. Czernichów koło Żywca, przy szlaku prowadzącym z zapory w Tresnej na Jaworzynkę, Beskid Mały, Park Krajobrazowy Beskidu Małego, woj. śląskie (GADEK 2009b).

68. Okolice Czernichowa koło Żywca, woj. śląskie (GADEK 2008a; KUJAWA & GIERCZYK 2011a).

Ge-15

69. Piątkowa koło Nowego Sącza, woj. małopolskie (RONIKIER 2005, KRAM F-55270).

Ge-19

70. Okolice Bodaków koło Gorlic, woj. małopolskie (AUGUSTOWSKI 2007; KUJAWA & GIERCZYK 2010).

Ge-23

71. Obidza koło Łącka, Beskid Sądecki, woj. małopolskie (PINCZER 2005; RONIKIER 2005; KUJAWA 2005; KRAM F-55269).

72. Stok Makowicy koło Tylmanowej, Gorce, woj. małopolskie (WOJEWODA i in. 2016 – jako *Xerocomus pelletieri*).

Ge-33

73. Polana Stolarzówka koło Krościenka nad Dunajcem, Pieniny, Pieniński Park Narodowy, woj. małopolskie (CHACHUŁA 2012).

Gf-20

74. Wyszowatka koło Jasła, Beskid Niski, Magurski Park Narodowy, woj. podkarpackie (CHACHUŁA 2014; dane Magurskiego PN).

Gf-28

75. Rezerwat „Cisy w Serednicy” koło Leska, woj. podkarpackie (CHACHUŁA 2006b; KUJAWA & GIERCZYK 2007; BODZIARCZYK & CHACHUŁA 2008; ZBSRiL PAN 4/PCH/26.08.06).

Gf-32

76. Zydranowa koło Krosna, woj. podkarpackie (HRECZKA 2006; KUJAWA & GIERCZYK 2012; ZBSRiL PAN 4/AH/6.09.10).

Gf-47

77. Okolice Bereźnicy Wyżnej koło Leska, woj. podkarpackie (GADEK 2008b; KUJAWA & GIERCZYK 2011a).

DYSKUSJA

Phylloporus pelletieri jest jednym z łatwiejszych do rozpoznania grzybów kapeluszowych, do którego poprawnej identyfikacji wystarczy dokładna obserwacja terenowa. Grzyb ten jest jedynym przedstawicielem europejskich grzybów boletoidalnych, który nie ma hymenoforu w postaci rurek, a blaszki tego gatunku różnią się od blaszek grzybów agarykoidalnych tym, że mają obecne liczne poprzeczne połączenia i anastomozy, przez to mają formę pośrednią pomiędzy blaszkami a typowymi rurkami (ŠUTARA 2008). Łatwość w identyfikacji owocników poroblaszka żółtoczerwonego w terenie ułatwia więc rozpoznanie jego występowania.

Na pierwszej mapie rozmieszczenia opracowanej dla Polski, grzyb miał jedynie sześć znanych stanowisk, z czego cztery pochodziły z XIX w., a dwa nowe znalezione zostały w latach 50. XX w. (GUMIŃSKA 1959). W latach 70. XX w. zanotowano już 14 stanowisk gatunku (SKIRGIEŁŁO 1972), a trzydzieści lat później znanych było ponad trzydzieści notowań (RONIKIER 2005). W ciągu kolejnych piętnastu lat liczba znanych stanowisk grzyba podwoiła się. Obecnie znanych jest 19 notowań stwierdzonych do 1970 r. oraz 58 współczesnych stanowisk, rozproszonych w południowej części kraju (głównie w obszarze Karpat) i w województwie pomorskim (Ryc. 1). Wszystkie znane miejsca występowania *Phylloporus pelletieri* rozmieszczone są w obszarze występowania *Fagus sylvatica* w Polsce (BORATYŃSKA & BORATYŃSKI 1990).

Nie jest jasne, czy tak znaczny wzrost notowań *Phylloporus pelletieri* w Polsce może być związany ze zjawiskiem jego rozprzestrzeniania się. W północnej części jego zasięgu znane są jedynie dwa historyczne notowania, a większość współczesnych stanowisk pochodzi z okolic Trójmiasta, gdzie od początku XX w. intensywną mikologiczną eksplorację tego terenu prowadzą WILGA (2000, 2004a, b) i WANTOCH-REKOWSKI (2008a, b, c, d, 2009a, b, c, 2010a, b, 2011, 2012a, b, 2013, 2015a, b, 2016). W południowej części zasięgu w Polsce *Ph. pelletieri* był podawany z Sudetów, Karpat oraz Lubelszczyzny i okolic Krakowa głównie przez mikologów prowadzących w tych rejonach badania terenowe (RONIKIER 2005), natomiast po 2005 r. można zaobserwować znaczący wzrost obserwacji gatunku w niższych położeniach Karpat, co jest związane z intensyfikacją działalności amatorów zrzeszonych wokół inicjatywy rejestru gatunków grzybów chronionych i zagrożonych – GREJ (<https://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm>). Ponieważ gatunek jest

łatwy do oznaczenia w terenie, może być wiarygodnie zidentyfikowany nawet bez zbioru owocników. Wydaje się więc, że dziesięciokrotny wzrost odnotowanej liczby stanowisk gatunku w ciągu ostatnich 60 lat jest raczej wynikiem efektywnej eksploracji siedlisk i lepszym poznaniem rozmieszczenia gatunku w Polsce. Przykład historii poznawania rozmieszczenia *Ph. pelletieri* w Polsce ukazuje duży potencjał współpracy pomiędzy amatorami i mikologami oraz potrzebę tworzenia takich baz jak rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych – GREJ.

Podziękowania. Dziękujemy recenzentom za uwagi do manuskryptu pracy oraz kuratorom LBL, KRA, KRAM, WA i opiekunom zbiorów grzybów Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN za wypożyczenie okazów. Praca została sfinansowana ze środków statutowych Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk.

LITERATURA

- AUGUSTOWSKI Z. 2006. *Phylloporus rhodoxanthus*. ID 27029. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- AUGUSTOWSKI Z. 2007. *Phylloporus pelletieri*. ID 75084. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- BODZIARCZYK J. & CHACHUŁA P. 2008. Charakterystyka przyrodnicza rezerwatu przyrody „Cisy w Serednicy” w Górach Słonnych (Bieszczady Zachodnie). – *Roczniki Bieszczadzkie* **16**: 179–190.
- BORATYŃSKA K. & BORATYŃSKI A. 1990. Systematyka i geograficzne rozmieszczenie. – W: S. BIAŁOBOK (red.), *Nasze drzewa leśne*. **10**. Buk zwyczajny *Fagus sylvatica* L., s. 27–73. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Poznań.
- BUCHS VON M. & DITTRICH G. 1917. Bemerkungen zur neuen Funden schlesischer Pilze. II. – *Hedwigia* **58**: 332–341.
- CHACHUŁA P. 2006a. *Phylloporus rhodoxanthus*. ID 36253. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- CHACHUŁA P. 2006b. *Phylloporus rhodoxanthus*. ID 37028. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- CHACHUŁA P. 2012. Nowe gatunki grzybów chronionych w Pienińskim Parku Narodowym. – *Pieniny – Przyroda i Człowiek* **12**: 87–101.
- CHACHUŁA P. 2014. Grzyby wielkoowocnikowe Magurskiego Parku Narodowego. Tom V. – W: J. PERZANOWSKA, P. CHACHUŁA, B. CYKOWSKA, A. DROZDOWICZ, P. KLEPACKI, J. KORZENIAK, J. MITKA, A. STEBEL, D. SUDER & M. WĘGRZYN, Plan ochrony Magurskiego Parku Narodowego na okres od 1.01.2016 do 31.12.2035. Operat Ochrony Flory. Mskr. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- CHACHUŁA P. & KUJAWA A. 2008. Chronione, rzadkie i zagrożone grzyby wielkoowocnikowe Wapiennika w Inwaldzie (Beskid Mały). – *Wszechświat* **109**(4–6): 103–108.
- CZERNIAWSKI W. 2010a. *Phylloporus pelletieri*. ID 170707. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).

- CZERNIAWSKI W. 2010b. *Phylloporus pelletieri*. ID 170365. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- DAHLBERG A. & CRONEBORG H. (red.). 2003. 33 threatened fungi in Europe. Complementary and revised information on candidates for listing in Appendix I of the Bern Convention. s. 82. Swedish Species Information Centre, Uppsala.
- GADEK J. 2007. *Phylloporus pelletieri*. ID 85525. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GADEK J. 2008a. *Phylloporus pelletieri*. ID 111696. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GADEK J. 2008b. *Phylloporus pelletieri*. ID 107953. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GADEK J. 2009a. *Phylloporus pelletieri*. ID 137094. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GADEK J. 2009b. *Phylloporus pelletieri*. ID 136985. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GADEK J. 2009c. *Phylloporus pelletieri*. ID 153239. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GADEK J. 2010. *Phylloporus pelletieri*. ID 179889. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- GIERCZYK B., SOBOŃ R., PACHLEWSKI T. & ŚLUSARCZYK T. 2018. Contribution to the knowledge of mycobiota of the Western Sudety Mountains and Western Sudety Foothills (SW Poland). Part 1. – *Acta Mycologica* **53**(2): 1106.
- GUMIŃSKA B. 1959. *Phylloporus rhodoxanthus* (Schw.) Bres. w Polsce. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **5**(1): 151–154.
- GUMIŃSKA B. 1962a. Mikoflora lasów bukowych Rabsztyna i Maciejowej. – *Monographiae Botanicae* **13**: 3–85.
- GUMIŃSKA B. 1962b. Grzyby Roztoki Małej w Beskidzie Sądeckim. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **8**(2): 205–213.
- GUMIŃSKA B. 1969. Mikoflora Pienińskiego Parku Narodowego. Część I. – *Acta Mycologica* **5**: 219–243.
- GYOSHEVA M., DENCHEV C. M., DIMITROVA E. G., ASSYOV B., PETROVA R. D. & STOICHEV G. T. 2006. Red list of fungi in Bulgaria. – *Mycologia Balcanica* **3**: 81–87.
- HENNINGS P. 1892. Bericht über meine von 31. August bis zum 17. September 1890 ausgeführte kryptogamische Forschungsreise im Kreise Schwetz. – *Schriften der Naturforschenden Gesellschaft in Danzig* **8**(1): 59–71.
- HILLS A. E. 2008. The genus *Xerocomus*. A personal view, with a key to the British species. – *Field Mycology* **9**(3): 77–96.
- HRECZKA A. 2006. *Phylloporus pelletieri* ID 45766. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).

- HRECZKA A. 2007. *Phylloporus pelletieri*. ID 70688. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- HRECZKA A. 2011. *Phylloporus pelletieri*. ID 189621. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- HRECZKA A. 2017. *Phylloporus pelletieri*. ID 308829. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- KAMIŃSKI D. 2011. *Phylloporus pelletieri*. ID 191045. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- KNUDSEN H. & TAYLOR A. 2012. *Xerocomus* Quél. – W: H. KNUDSEN & J. VESTERHOLT (red.), Funga Nordica. Agaricoid, boletoid, clavarioid, cyphelloid and gastroid genera, s. 228–233. Nordsvamp, Copenhagen.
- KOŁODZIECZYK K. 2011. *Phylloporus pelletieri*. ID 190324. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- KOMSTA Ł. 2016. ATPOL geobotanical grid revisited – a proposal of coordinate conversion algorithms. – *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio E Agricultura* **71**(1): 33–37.
- KOZAK J. 2008. *Phylloporus pelletieri*. ID 116408. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- KROTOSKI T. 2007. Chronione i rzadkie gatunki grzybów wielkoowocnikowych stwierdzone na Płaskowyżu Rybnickim w roku 2005. – *Natura Silesiae Superioris* **10**: 37–44.
- KROTOSKI T. 2011. Wzgórze Grzybówka. – *Przyroda Górnego Śląska* **63**: 6.
- KROTOSKI T. 2012. Chronione i rzadkie gatunki grzybów wielkoowocnikowych rejonu projektowanego rezerwatu przyrody Głębokie Doły w Rybniku w latach 2006–2010. – *Natura Silesiae Superioris* **13**: 57–87.
- KUDŁAWIEC B. & MISIUNA Ł. 2014. Grzyby wielkoowocnikowe Macromycetes Góry Wierzejskiej w Górach Świętokrzyskich. – *Przegląd Przyrodniczy* **25**(3): 3–30.
- KUJAWA A. 2005. „Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych” – nowa forma gromadzenia danych mikologicznych pochodzących od amatorów. Podsumowanie roku 2005. – *Przegląd Przyrodniczy* **16**(3–4): 17–52.
- KUJAWA A. 2018. Grzyby makroskopijne Polski w literaturze mykologicznej. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. <http://www.grzyby.pl/grzyby-makroskopijne-Polski-w-literaturze-mikologicznej.htm> (dostęp 29.05.2019).
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2007. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. Część II. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2006. – *Przegląd Przyrodniczy* **18**(3–4): 3–70.
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2010. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część III. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2007. – *Przegląd Przyrodniczy* **21**(1): 8–53.
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2011a. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część IV. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2008. – *Przegląd Przyrodniczy* **22**(1): 17–83.
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2011b. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część V. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2009. – *Przegląd Przyrodniczy* **22**(4): 16–68.

- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2012. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VI. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2010. – *Przegląd Przyrodniczy* **23**(4): 3–59.
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2013a. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VII. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2011. – *Przegląd Przyrodniczy* **24**(2): 3–44.
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2013b. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VIII. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2012. – *Przegląd Przyrodniczy* **24**(4): 10–41.
- KUJAWA A. & GIERCZYK B. 2016. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część IX. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2013. – *Przegląd Przyrodniczy* **27**(3): 3–55.
- LISIEWSKA M. 1974. Macromycetes of beech forests within the eastern part of the *Fagus* area in Europe. – *Acta Mycologica* **10**(1): 3–72.
- LIZOŃ P. 2001. Red list of Slovak fungi. – *Catathelasma* **2**: 25–33.
- ŁAWRYNOWICZ M., ŚLUSARCZYK D. & WALEWSKA-GRĄBCZEWSKA I. 2009. Grzyby projektowanego rezerwatu „Gąszczyk” na Wyżynie Częstochowskiej. – *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody* **28**(4): 3–16.
- MOREAU P.-A. & COURTECUISSIE R. 2013. Les noms qui changent... – *Documents Mycologiques* **35**: 350–364.
- NARKIEWICZ Cz. 2001. Grzyby wielkoowocnikowe góry Chojnik (Karkonoski Park Narodowy) – gatunki rzadkie i zagrożone. – *Przyroda Sudetów Zachodnich* **4**: 65–76.
- NARKIEWICZ Cz. 2005. Grzyby chronione Dolnego Śląska. s. 79. Wydawnictwo Muzeum Przyrodniczego w Jeleniej Górze, Jelenia Góra.
- NARKIEWICZ Cz. 2013. Wykaz gatunków i stanowisk grzybów wielkoowocnikowych Karkonoskiego Parku Narodowego – inwentaryzacja 2013 r. Mskr. Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze, Jelenia Góra.
- NEVES M. A., BINDER M., HALLING R., HIBBETT D. & SOYTONG K. 2012. The phylogeny of selected *Phylloporus* species, inferred from NUC-LSU and ITS sequences, and descriptions of new species from the Old World. – *Fungal Diversity* **55**: 109–123.
- PERZ P. 2005. *Phylloporus pelletieri*. ID 15550. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 27.05.2019).
- PIESTRZYŃSKA-KAJTOCH A. 2009. *Phylloporus pelletieri*. ID 150774. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 30.05.2019).
- PINCZER S. 2005. *Phylloporus pelletieri*. ID 16341. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 27.05.2019).
- RONIKIER A. 2005. *Phylloporus rhodoxanthus* (Schwein.) Bres. – W: W. WOJEWODA (red.), Atlas of the geographical distribution of fungi in Poland. **3**, s. 89–93. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- SADIKOVIĆ D. & KUŠTERA M. 2013. Fungal conservation: protected species of fungi in South Serbia region. – *Biologica Nyssana* **4**(1–2): 35–40.
- SALAŁA B. 1972. Badania nad udziałem grzybów wyższych w lasach bukowych i jodłowych na Roztoczu Środkowym. – *Acta Mycologica* **8**(1): 69–139.
- SCHROETER J. 1885–1889. Die Pilze Schlesiens. – W: F. COHN (red.), Kryptogamen Flora von Schlesien, s. 814. J. U. Kern's Verlag, Breslau.
- SEIDEL M. 1938. Goldblättriger Krempling. – *Österreichische Zeitschrift für Pilzkunde* **11**: 137–138.
- SILLER I., DIMA B., ALBERT L., VASAS G., FODOR L., PÁL-FÁM F., BRATEK Z. & ZAGYVA I. 2006. Védett nagygombafajok Magyarországon. – *Mikológiai Közlemények, Clusiana* **45**(1–3): 3–158.

- SKIRGIELLO A. 1972. Materiały do poznania rozmieszczenia geograficznego grzybów wyższych w Europie. IV. – *Acta Mycologica* **8**(2): 191–218.
- ŠUTARA J. 2008. *Xerocomus* s. l. in the light of the present state of knowledge. – *Czech Mycology* **60**(1): 29–62.
- TĂNASE C. & POP A. 2005. Red list of Romanian macrofungi species. Bioplatform – Romanian National Platform for Biodiversity. s. 101–107. Editura Academiei Române, București.
- TEŚNA M. 2008. *Phylloporus pelletieri*. ID 109769. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2008a. *Phylloporus pelletieri*. ID 108150. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2008b. *Phylloporus pelletieri*. ID 109258. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2008c. *Phylloporus pelletieri*. ID 114769. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2008d. *Phylloporus pelletieri*. ID 114783. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2009a. *Phylloporus pelletieri*. ID 142994. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2009b. *Phylloporus pelletieri*. ID 142844. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2009c. *Phylloporus pelletieri*. ID 138730. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2010a. *Phylloporus pelletieri*. ID 171297. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2010b. *Phylloporus pelletieri*. ID 169918. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2011. *Phylloporus pelletieri*. ID 190848. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2012a. *Phylloporus pelletieri*. ID 202494. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2012b. *Phylloporus pelletieri*. ID 203290. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 29.05.2019).

- WANTOCH-REKOWSKI M. 2013. *Phylloporus pelletieri*. ID 217195. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 27.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2015a. *Phylloporus pelletieri*. ID 264984. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 27.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2015b. *Phylloporus pelletieri*. ID 265781. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 27.05.2019).
- WANTOCH-REKOWSKI M. 2016. *Phylloporus pelletieri*. ID 287947. – W: M. SNOWARSKI, Atlas grzybów Polski. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. <http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm> (dostęp 27.05.2019).
- WILGA M. S. 2000. Makrogrzyby (Macromycetes) doliny Samborowo w Lasach Oliwskich (Trójmiejski Park Krajobrazowy). – *Acta Botanica Cassubica* **1**: 113–118.
- WILGA M. S. 2004a. Grzyby wielkoowocnikowe (macromycetes). – W: M. CIECHANOWSKI, W. FAŁTYNOWICZ & S. ZIELIŃSKI (red.), Przyroda projektowanego rezerwatu „Dolina Mirachowskiej Strugi” na Pojezierzu Kaszubskim. – *Acta Botanica Cassubica* **4**: 62–64.
- WILGA M. S. 2004b. Stanowiska *Phylloporus rhodoxanthus* (Schw.) Bres. (Basidiomycota) w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym. – *Acta Botanica Cassubica* **4**: 225–227.
- WILGA M. S. 2004c. Chronione i zagrożone grzyby wielkoowocnikowe (macromycetes) Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego (Pomorze Gdańskie). – *Przegląd Przyrodniczy* **15**(1–2): 3–17.
- WOJEWODA W. 1960. Obserwacje mikologiczne w płatach *Fagetum carpaticum* i *Pineto-Vaccinietum myrtilli* w okolicy Rabszyna. – *Fragmenta Floristica et Geobotanica* **6**(4): 725–768.
- WOJEWODA W. 1996. Grzyby Krakowa w latach 1883–1994 ze szczególnym uwzględnieniem macromycetes. – *Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej* **24**: 75–111.
- WOJEWODA W. (red.). 2000. Atlas of the geographical distribution of fungi in Poland. Fascicle **1**. s. 61. W. Szafer Institute of Botany of the Polish Academy of Sciences, Kraków.
- WOJEWODA W. & ŁAWRYNOWICZ M. 2006. Red list of the macrofungi in Poland. – W: Z. MIREK, K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. SZELĄG (red.), Red list of plants and fungi in Poland, s. 53–70. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- WOJEWODA W., KOZAK M., MLECZKO P. & KARASIŃSKI D. 2016. Grzyby makroskopijne Gorców (Karpaty Zachodnie). s. 192. Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, Kraków.
- ZIELIŃSKI J., BIEL-PAJĄKOWA M., ALEXANDROWICZ W., WALUSIAK E. & CHACHUŁA P. 2007. Wapiennik w Inwałdzie. Ścieżka przyrodnicza. s. 80. Urząd Miejski w Andrychowie, Andrychów.

SUMMARY

The genus *Phylloporus* is the only member of the *Boletaceae* family that has lamellate hymenophores (ŠUTARA 2008). It is represented in Europe by only one species, *Ph. pelletieri* (Lév.) Quéf. (NEVES *et al.* 2012), and is rare across the continent, more commonly reported only in France, Switzerland and Germany (DAHLBERG & CRONEBORG 2001). The species is mycorrhizal, associated with broadleaved trees, and usually accompanies *Fagus sylvatica*. It is considered to be associated with fertile mountain beech forest (LISIEWSKA 1974).

This paper presents the current distribution of *Phylloporus pelletieri* in Poland (Fig. 1), based on (1) published localities used in the previous species distribution map (RONIKIER 2005) and listed in the on-line literature database (KUJAWA 2018); (2) revised herbarium specimens loaned from Polish herbaria; (3) data

from national forest agencies and national parks; and (4) data from the on-line database of rare and threatened fungi in Poland (<http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm>). Its distribution map is presented in the ATMOS cartogram system (WOJEWODA 2000).

In Poland the species was first reported in 19th century from four localities in the south-western part of the country, and further populations were not discovered until 67 years later (GUMIŃSKA 1959). In the 1970s, *Phylloporus pelletieri* was noted at 14 localities (SKIRGIELLO 1972), and 30 years later at more than 30 sites (RONIKIER 2005). During the next 15 years the number of its records doubled. Currently, the Polish distribution map of the species shows 19 historical records (noted until 1970) and 62 contemporary locations distributed in the southern part of the country (mainly in the area of the Carpathian range) and near Gdańsk in Pomorskie Province (Fig. 1). All known Polish localities of the fungus lie within the distribution range of *Fagus sylvatica* (BORATYŃSKA & BORATYŃSKI 1990).

It is not clear if the considerable increase of *Phylloporus pelletieri* records in Poland during recent years can be attributed to an increase of its distribution range. In northern Poland, where only two historical reports are known, most contemporary locations are from the vicinity of Gdańsk, where intensive mycological investigations have been carried out by WILGA (2000, 2004a, b) since the beginning of the 21st century, and by WANTOCH-REKOWSKI (2008a, b, c, d, 2009a, b, c, 2010a, b, 2011, 2012a, b, 2013, 2015a, b, 2016). In southern Poland, *Ph. pelletieri* was previously noted from the Sudetes, the Carpathians and the vicinity of Lublin and Kraków, thus in areas of intensive field studies by mycologists (RONIKIER 2005). After 2005 there was an increase of its records on lower Carpathian mountain massifs – an area of current exploration by amateurs affiliated with a new initiative to compile a register of threatened and protected fungal species in Poland (<http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm>). Since *Ph. pelletieri* is easy to recognize in the field and can be identified even without basidiome collection, the tenfold increase of the number of known Polish localities in the course of the last 60 years probably can be explained by the current effective exploration of its typical habitats. The example of recognition of the distribution range of *Ph. pelletieri* in Poland shows the huge potential of collaboration between experts and amateurs, contributing to the success of this initiative to create an on-line register of threatened and protected fungal species in Poland.

Wpłynęło: 30.10.2019 r.; przyjęto do druku: 09.12.2019 r.